

PRÍRODE BLÍZKE MANAŽMENTOVÉ PRÍSTUPY A MODERNÉ TECHNOLÓGIE PRE PODPORU BIODIVERZITY

SILVATECH4TREES

0410-2SC-BIO-PC2-002

Pro Silva Slovakia

10. Február 2026

Spišská Belá

Michal Tomčík

Pro Silva Slovakia

- právna forma – občianske združenie od r.2022
- zameranie Prírode blízke hospodárenie v lesoch „PBHL“
- 200 členov (FO + PO)
- **Združujeme lesníkov, vlastníkov lesa, organizácie, pedagógov a študentov lesníctva, pracovníkov lesníckeho výskumu..., ktorí uplatňujú a podporujú princípy PBHL**

SilvaTech4Trees

Pre pochopenie významu „čo je“ Pro Silva, je potrebné vysvetliť „čo“ znamená prírode blízke hospodárenie

- ▶ Na začiatku minulého tisícročia grécky historik Herodotos: „*Kraj na sever od Dunaja je pustý a plný včiel.*“ Označovali ho ako Hercínsky prales. Odhadovaná bola 95 % lesnatosť územia dnešného Slovenska (lat. *Silva magna, Res nullius*).
- ▶ V období 12.- 18 st. rozvoj osídľovania + poľnohospodárstva + kolonizačné vlny (banícka, valašská) spôsobili kľčovanie, vypaľovanie a drancovanie lesov. Dôsledkom bol úbytok lesnatosti na odhadovanú úroveň 20-30%
- ▶ Výsledkom boli úplne zdevastované (vyrúbané, vypálené lesy), ktoré vystriedala potreba ich systematickej obnovy
- ▶ Obdobie 1769 Mária Terézia a jej reformy; rok 1807 Prvá „vysoká lesnícka škola“ na svete vzniká v Banskej Štiavnici = vznik systematického lesníctva

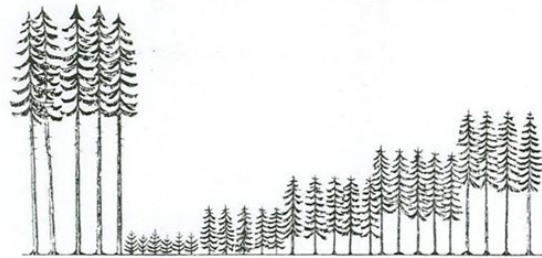
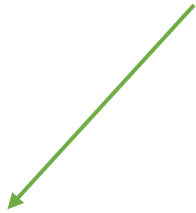
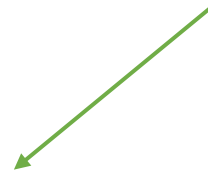
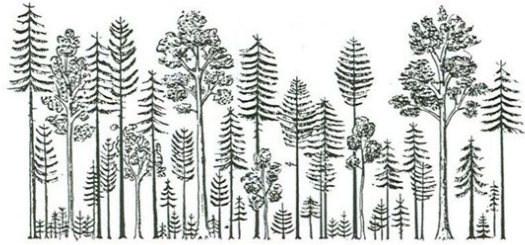

- Nasledovalo obdobie rozvoja systematického lesníctva a s ním spojenej cielenej **OBNOVY** lesov – hlavne masívnym umelým zalesňovaním, ktoré okrem zvyšovania lesnatosti prinášalo dlhodobé úžitky z lesov najmä stabilnú a narastajúcu produkciu dreva (vznik veľkoplošných **monokultúr**)
- Zakladanie monokultúr síce rýchlo napĺňalo požiadavky vtedajšej doby no postupne sa začali prejavovať mnohé negatíva, ktoré pretrvávajú dodnes: vysoké riziko kalamít, strata ekologickej hodnoty lesov, úbytok biodiverzity diverzity, strata odolnosti voči klimatickým zmenám...

SilvaTech4Trees

Jedni z prvých, ktorí pochopili nedostatky umelo obnovovaných lesov položili základy prírode blízkeho hospodárenia a začali odkláňať rúbaňové využívanie lesov smerom bližšie k prírodným zákonitostiam

- K. Gayer (Švajčiarsko, Nemecko 1886); **Henry Biolley *1859 +1939** Švajčiarsko; **Walter Ammon *1878 +1956** Švajčiarsko, A. Moller *Dauerwald* (Nemecko 1922); Meyer; H.Leibundgut (Švajčiarsko); Pahernik (Slovinsko 1903)

HENRI BIOLLEY Phot. A. Barbey, Lausanne.
dans la forêt communale de Couvet, le 24 septembre 1929.

SilvaTech4Trees

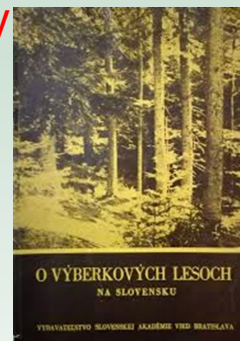

- ▶ Holorubné extenzívne ťažby v celej Európe (štandard)
- ▶ 1950 vzniká pracovná skupina pre PBHL v Nemecku (vlastníci, lesní hospodári) pridáva sa Švajčiarsko a Rakúsko
- ▶ Slovinsko 50. roky 20. stor. **ZÁKAZ HOLORUBOV**
- ▶ 1956 Sliač SLOVENSKO - **Významná medzinárodná konferencia „O výberkových lesoch na Slovensku“** - Švajčiarsko, Rusko, Nemecko, Československo, Maďarsko
- ▶ https://issuu.com/www.tuzvo.sk/docs/zbornik_o_vyberkovych_lesoch_na_slo?e=35984487/66349470

Z konferencie vyplynuli mnohé hypotézy, ktoré sa dnes naplňajú (hlavne rozpad smrečín) a odporúčania, ktoré lesnícka prax výrazne podcenila. Záver = **nutnosť odklonu od rúbaňových spôsobov a NÁVRAT K PRÍRODE BLÍZKYM ŠTRUKTÚRAM LESOV**

Obr. 33. Zahradní štátna konferencie:
prof. H. Leibundgut (Švajčiarsko), prof. G. Ruck (Maďarsko), prof. N. P. Anudin (SSSR),
prof. A. Richter (NDR), prof. J. Blau (NDR) (Foto: Bucht)

SilvaTech4Trees

Pro Silva -európske združenie lesníkov

- ▶ **1989** v Slovinsku (Ljubľana) **11 krajín** (Belgicko, Československo, Francúzsko, Juhoslávia, Grécko, Maďarsko, Nemecko, Nórsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Veľká Británia). Slovensko zastupuje lesník prof. Štefan Korpel' - vedúci katedry pestovania lesa z Lesníckej Fakulty VŠLD vo Zvolene. V Logarskej doline na severe krajiny vzniká Pro Silva, ktorej stratégia je založená na **PBHL - t.j.hospodárení bez vytvárania holín a s maximálnym využívaním síl prírody**. Značka (ochranná) Pro Silva bola zaregistrovaná na súde vo francúzskom meste Molsheim
- ▶ V súčasnosti zastrešuje **23 členských krajín** (+ 10 čakateľských) a má viac ako **6300 členov**

Pro Silva Slovakia

- Od roku 2000 po kongrese Pro Silva v Nemecku začína individuálna spolupráca medzi LF TU Zvolen a Lesy SR š.p.
- V r.2001 vzniká hnutie s výborom, ktorý aktivizuje na báze dobrovoľnosti lesníkov zo štátneho a neštátneho lesníckeho sektora a rozširuje okruh sympatizantov
- Zakladá nové demonštračné objekty, realizuje školenia, konferencie, publikuje odborné-pracovné materiály, propaguje PBHL
- Formálne je zastrešené Slovenskou lesníckou komorou, od roku **2022** samostatné občianske združenie

SilvaTech4Trees

Mílniky PBHL na Slovensku

- ▶ 1989 Slovinsko Založenie Pro Silva Europa (prof. Korpel') v súčasnosti viac ako 6300 členov v 23 +10 krajinách
- ▶ 2000 Založenie Hnutia Pro Silva Slovakia (prof. Saniga, Ing. Bruchánik)
- ▶ Gestorské zastrešenie PBHL z akademickej úrovne - TUZVO, LF prof. Korpel', prof. Saniga
- ▶ Individuálne presadzované spôsoby hospodárenia s výsledkami v praxi
- štátny sektor Alcnauer/ **výberkové lesy**, Dendys/**smrečiny**, Mikluš/**bučiny**, Farkaš+Mikuš/**dubiny** Lesy SR š.p.+d'alší
- neštátny sektor Apfel, Tomčík/**Ianovkové terény**, Konečný/**kopanice**, zmiešané porasty, **Pisarčík/TANAP** a d'alší..
- ▶ Legislatívne úpravy rozvázovanie konzervatívnych predpisov (2018,2021,2022) **Koncept PBHL povinný pre NP a CHÚ**
- ▶ Koncepcia PBHL v lesoch Slovenskej republiky (2019 MPRV SR, NLC)
<https://www.mpsr.sk/vyhľadavanie?q=koncepcia%20PBHL&ofs=50#dokumenty>
- ▶ oceňovanie jednotlivcov - cena prof. Štefana Korpela udeľuje od r.2019 dekan na zákl. výberu kuratória LF TU vo ZV
- ▶ Implementácia PBHL praxe na úrovni Lesy SR š.p. činnosť koordinátorov PBHL
- ▶ Vzdelávanie - stredné školy, TUZVO LF, vzdelávanie OLH, vzdelávanie Štátnej správy
- ▶ Poradenská činnosť - certifikovaná poradenská činnosť <https://www.agroinstitut.sk/sk/katalog-poradenskych-produktov/?prirode-blizke-obhospodarovanie-lesov-a-konkurencieschopnost-lesneho-podniku&id=7&p=102>
- ▶ Podporné finančné mechanizmy z úrovne MPRV SR PRV a MŽP SR OPKŽP
- ▶ Programové vyhlásenie vlády 2020-2024 https://www.vlada.gov.sk/share/uvsr/pvvsr_2020-2024.pdf (str.109-111)
- ▶ Národný lesnícky program 2022 -2030
- ▶ 2022 Transformácia Hnutia do podoby OZ Pro Silva Slovakia <https://prosilvaslovakia.sk/>
- ▶ 2023 Memorandum o spolupráci s Lesmi SR š.p. 2024 Celoeurópsky kongres Pro Silva Europa na Slovensku

SilvaTech4Trees

Úlohy Pro Silva Slovakia v projekte

- zabezpečiť (organizačno-technicky) 2 celoslovenské semináre (každý pre 100 účastníkov, vrátane stravy, didaktickej techniky a konferenčných materiálov)
- pripraviť odborné prednášky na používanie marteloskopovej aplikácie
- vyrobiť didaktické animácie na tému PBHL
- zabezpečiť grafickú úpravu, preklad do SJ a tlač švajčiarskej odbornej lesníckej brožúry s názvom *Checkkarten Dauerwald* (500 ks)
- zabezpečiť organizačno-technicky študijnú cestu do švajčiarska pre lesníckych profesionálov (40 účastníkov, 3 dni, vrátane tlmočenia)

SilvaTech4Trees

Úlohy Pro Silva Slovakia v projekte

- pripraviť odborné texty pre vzdelávacie materiály (2 vzdelávacích brožúr – sprievodcov ku marteloskopovým plochám a 3 vzdelávacie panely ku marteloskopovým plochám)
- navrhnuť najvhodnejšie manažmentové opatrenia vrátane ponechávania mŕtveho dreva a vybraných biotopových stromov na dožitie na základe údajov z marteloskopových plôch
- zabezpečiť (vlastný) projektový a finančný manažment projektu vrátane VO
- podieľať sa na ostatných aktivitách spolu s ďalšími partnermi najmä konzultácií pri návrhu 2 propagačných a vzdelávacích videí

SilvaTech4Trees

Očakávania od projektu

- Posilniť povedomie odbornej aj laickej verejnosti o význame prírode blízkeho hospodárenia v lesoch (PBHL)
- Podporiť odborné vzdelávanie v oblasti moderných manažérskych a monitorovacích nástrojov
- Podporiť transfer know-how zo Švajčiarska
- Sieťovať odborníkov v oblasti aplikácii PBHL za účelom ochrany a podpory biodiverzity

Očakávania od projektu

- prispieť k šíreniu poznatkov o ochrane a podpore biodiverzity a prírode blízkom hospodárení
- prispieť k priamemu prenosu švajčiarskych skúseností do podmienok manažmentu lesných ekosystémov na Slovensku
- zvýšiť kompetencie odborníkov

Ing. Michal Tomčík
predseda@prosilvaslovakia.sk

www.prosilvaslovakia.sk

www.prosilva.org

SilvaTech4Trees

